

ชื่อเรื่อง	การประเมินโครงการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) โรงเรียนอนุบาลเขาสวนกวาง ปีการศึกษา 2563 โดยใช้รูปแบบ CIPPIest (CIPPIest Model)
ผู้รายงาน	นายประจวบ ศิริภักดิ์
หน่วยงาน	โรงเรียนอนุบาลเขาสวนกวาง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ
ปีการศึกษา	2563

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อประเมินโครงการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) โรงเรียนอนุบาลเขาสวนกวาง ปีการศึกษา 2563 ในด้านบริบท (Context) ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ด้านกระบวนการ (Process) ด้านผลผลิต (Product) ด้านผลกระทบ (impact) ด้านประสิทธิผล (effectiveness) ด้านความยั่งยืน (sustainability) และด้านการถ่ายโยงความรู้ (transportability) และ 2) เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางการพัฒนาปรับปรุงโครงการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) โรงเรียนอนุบาลเขาสวนกวาง อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน ผู้รายงานใช้วิธีการประเมินของ Danial L. Stufflebeam รูปแบบการประเมินแบบ CIPPIest (CIPPIest Model) เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสอบถามความคิดเห็นและการสัมภาษณ์ความคิดเห็นผู้เกี่ยวข้องกับโครงการ 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มผู้บริหารและผู้ดำเนินงานโครงการ ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 2 คน คณะครูต้นแบบการจัดการเรียนรู้ จำนวน 5 คน ครูและบุคลากร จำนวน 40 คน กลุ่มผู้ร่วมโครงการ ประกอบด้วย นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 478 คน และผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 478 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าสถิติ คือ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย (μ) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการศึกษา พบว่า

1. ผลการประเมินโครงการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) โรงเรียนอนุบาลเขาสวนกวาง ปีการศึกษา 2563 โดยภาพรวม พบว่า ครูและบุคลากร นักเรียน ผู้บริหารสถานศึกษา และคณะครูต้นแบบการจัดการเรียนรู้ มีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ยกเว้นผู้ปกครองนักเรียน มีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

2. ผลการประเมินด้านบริบท (Context) โดยภาพรวม จากผลการประเมินของครูและบุคลากร มีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเฉพาะในประเด็น โครงการมีเป้าหมาย

เพื่อสร้างความพร้อมด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุกให้แก่ครูเพื่อนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ และผลจากการสัมภาษณ์ ผู้บริหารสถานศึกษา และคณะครูต้นแบบการจัดการเรียนรู้ ก็พบว่า ด้านบริบท (Context) มีความเหมาะสมมาก วัตถุประสงค์ของโครงการมีความเหมาะสมในการนำไปปฏิบัติได้จริง สอดคล้องกับความต้องการของผู้ปกครอง และสังคม รวมทั้งมีความสอดคล้องกับนโยบายของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 และนโยบายการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของกระทรวงศึกษาธิการ

3. ผลการประเมินด้านปัจจัยนำเข้า (Input) โดยภาพรวม จากผลการประเมินของครูและบุคลากร มีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ในประเด็นความพร้อมของอาคารสถานที่ สื่อทัศนูปกรณ์ การเป็นพี่เลี้ยงของครูในการพาคิดพาทำและคอยสนับสนุนในการทำกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสม ครูต้นแบบการจัดการเรียนรู้ มีความรู้ความสามารถเหมาะสมกับงานที่ได้รับมอบหมายสามารถถ่ายทอดความรู้ ประสบการณ์ให้กับผู้เรียนได้ผลดี

4. ผลการประเมินด้านกระบวนการ (Process) โดยภาพรวม จากผลการประเมินของครูและบุคลากร มีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ในประเด็นการมีคณะกรรมการรับผิดชอบดำเนินโครงการ นักเรียนได้ฝึกการทำงานเป็นทีม การคิด การออกแบบ การนำเสนอข้อมูลอย่างเป็นระบบ รวมทั้งการบริหารจัดการโครงการ การจัดการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมด้านวิชาการรวมทั้งกระบวนการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลโครงการ มีความเหมาะสม

5. ผลการประเมินด้านผลผลิต (Products) โดยภาพรวม จากผลการประเมินของครูและบุคลากร มีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ในประเด็นความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู ส่งผลให้นักเรียนทำงานร่วมกับเพื่อนได้ โดยคำนึงถึงความต้องการ/ยอมรับฟังความคิดเห็นของเพื่อน และการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ส่งผลให้ครูมีทักษะและประสบการณ์ในการออกแบบหน่วยการเรียนรู้ สามารถจัดการเรียนการสอนที่มุ่งให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง มีสื่อที่ทันสมัย เพียงพอ วิธีสอนที่น่าสนใจ ได้ปฏิบัติจริง มีกิจกรรมที่กระตุ้นความสนใจ และเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เลือกทำกิจกรรมตามความสนใจ สามารถจัดบรรยากาศในชั้นเรียน น่าเรียนและสร้างความแปลกใหม่ และเป็นพี่เลี้ยงให้กับนักเรียนในการพาคิดพาทำและคอยสนับสนุนในการทำกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสม

6. ผลการประเมินด้านผลผลิต (Products) องค์ประกอบย่อยด้านผลกระทบ (Impact) โดยภาพรวม จากผลการประเมินของครูและบุคลากร นักเรียนและผู้ปกครองนักเรียน มีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ในประเด็นการมีส่วนร่วมของนักเรียนในการกำหนดกิจกรรม เสนอแนวทางการเรียนรู้และการพัฒนาตนเอง รวมถึงการมีทักษะใช้เทคโนโลยีในการเรียนรู้ การออกแบบสร้างสรรค์ผลงาน เผยแพร่และนำเสนอสู่สาธารณชนในระดับท้องถิ่น ระดับภาค และระดับชาติ ได้เหมาะสม

7. ผลการประเมินด้านผลผลิต (Products) องค์ประกอบย่อยด้านประสิทธิผล (Effectiveness) โดยภาพรวม จากผลการประเมินของครูและบุคลากร นักเรียนและผู้ปกครองนักเรียน มีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ในประเด็น การดำเนินงาน/กิจกรรม/โครงการมีความสอดคล้องร้อยรัดกับนโยบายในระดับต่าง ๆ และเป็นไปตามความต้องการของสังคมและชุมชน นักเรียนได้เรียนรู้อย่างสนุกสนานและมีความสุขจากกิจกรรม ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) มีความพึงพอใจในการดำเนินงานโครงการ

8. ผลการประเมินด้านผลผลิต (Products) องค์ประกอบย่อยด้านความยั่งยืน (Sustainability) โดยภาพรวม จากผลการประเมินของครูและบุคลากร และผู้ปกครองนักเรียน มีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ในประเด็นนักเรียนมีความเชื่อมั่น ถ้าตัดสินใจแสดงความคิดเห็นในการออกแบบสร้างสรรค์ชิ้นงาน และสามารถเผชิญหน้ากับสถานการณ์ปัญหาได้ ความสามารถในการทำงานร่วมกับเพื่อนได้โดยคำนึงถึงความต้องการ/ยอมรับฟังความคิดเห็นของเพื่อน และนักเรียนได้ฝึกการทำงานเป็นทีม การคิด การออกแบบการนำเสนอข้อมูลได้อย่างเป็นระบบ สามารถนำความรู้และประสบการณ์ จากการเรียนรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันและต่อยอดการเรียนรู้ในระดับที่สูงขึ้นได้อย่างเหมาะสม

9. ผลการประเมินด้านผลผลิต (Products) องค์ประกอบย่อยด้านการถ่ายทอดความรู้ (Transportability) โดยภาพรวม จากผลการประเมินของครูและบุคลากร และผู้ปกครองนักเรียน มีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ในประเด็น นักเรียนสามารถถ่ายทอดความรู้หรือขยายองค์ความรู้จากการเรียนการสอน การร่วมกิจกรรมโครงการ ไปสู่ครอบครัวได้อย่างเหมาะสม และสถานศึกษาเป็นแหล่งเรียนรู้ต้นแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกแบบยั่งยืน สามารถถ่ายทอดความรู้ แนวคิด เกิดประโยชน์กับหน่วยงานต่าง ๆ ที่มาศึกษาดูงาน

ผลการศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางการพัฒนาปรับปรุง โครงการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) โรงเรียนอนุบาลเขาสวนกวาง ปีการศึกษา 2563 พบว่า มีปัญหาและข้อเสนอแนะต่าง ๆ ดังนี้

1. ด้านบริบท พบว่า การกำหนดวิธีดำเนินงานและการวัดผล ประเมินผลโครงการที่ไม่ชัดเจน เห็นควรกำหนดรูปแบบ วิธีการ และระยะเวลาในการวัดและประเมินผล การดำเนินงานโครงการอย่างชัดเจน

2. ด้านปัจจัยนำเข้า พบว่า ความหลากหลายของกิจกรรมที่กระตุ้นความสนใจ และเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เลือกทำตามความสนใจ เห็นควรจัดกิจกรรมพัฒนาครูและบุคลากร เพื่อพัฒนาการจัดกิจกรรมที่กระตุ้นความสนใจ และเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เลือกทำตามความสนใจ ด้วยวิธีการที่หลากหลาย

3. ด้านกระบวนการ พบว่า เทคนิคการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ส่งเสริมการปฏิบัติจริงในห้องเรียน ไม่หลากหลาย เห็นควรจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาเทคนิคการสอนในชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ร่วมกับครูต้นแบบการจัดการเรียนรู้

4. ด้านผลผลิต พบว่า ความสอดคล้องระหว่างเนื้อหาและเวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครูในชั้นเรียน ไม่เหมาะสม ครูควรออกแบบการจัดกิจกรรมที่เน้นการปฏิบัติจริงในห้องเรียน โดยคำนึงถึงความสัมพันธ์ เชื่อมโยงกันระหว่างเนื้อหาและเวลาในการจัดกิจกรรมที่เหมาะสม ยืดหยุ่นได้ตามความจำเป็น

5. ด้านผลกระทบ พบว่า การคิดวางแผนการทำงานอย่างเป็นระบบในการทำงาน/สร้างชิ้นงานของนักเรียน เห็นควรจัดกิจกรรมเสริมเพื่อพัฒนาทักษะการคิด ทักษะการวางแผนเพื่อออกแบบระบบการทำงานและการสร้างชิ้นงาน โดยเน้นกระบวนการแบบมีส่วนร่วม

6. ด้านประสิทธิผล พบว่า ความพึงพอใจต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) สถานศึกษาควรใช้ผลการประเมินเป็นสารสนเทศในการกำหนดกลยุทธ์การพัฒนาเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน โดยเน้นกระบวนการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม

7. ด้านความยั่งยืน พบว่า การนำสิ่งที่ได้จากโครงการไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันของนักเรียน สถานศึกษาควรให้ความสำคัญในการฝึกการทำงานเป็นทีม การคิด การออกแบบ การนำเสนอข้อมูลอย่างเป็นระบบ รวมถึงการนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน โดยใช้กิจกรรมที่หลากหลาย

8. ด้านการถ่ายทอดความรู้ พบว่า การประสานงานกับผู้เกี่ยวข้องในการดำเนินโครงการ ไม่ชัดเจน ควรจัดประชุมชี้แจงทำความเข้าใจกับผู้เกี่ยวข้องให้ชัดเจนทุกครั้งก่อนที่จะมีการต้อนรับคณะศึกษาดูงาน